

Tegnapi panoráma Palotáról

Jó időszaka van mostanság a várpalotai helytörténetírásnak, helytörténet-kutatásnak: sorra jelennek meg a település múltjával foglalkozó fontos, régóta hiányzó művek. A közelmúltban mutatták be *Leitner Ferenc Tegnapi panoráma* című fotóalbumát.

„Közel 100 évet örökítenek meg villanásszerűen a képek. Több ez, mint pillanatok összessége. Falusi idill, világégés, romok, hősiesség, újjáépítés, új városrészek, ipartelepek; pusztulás, gyarapodás. Életünk pillanatai munkáról, piacról, sportról, kultúráról. Elődeink, szüleink be-

mutatkozása, életterünk fejlődése, az elmúlt évtizedek fotósainak látásában. Tanúságtétel, hogy a mindenkor itt élt, élő alkotó ember településéért tett, tesz és tenni akar” – írja az album előszavában *Leszkovszki Tibor*, Várpalota polgármestere.

Leitner Ferenc, a város díszpolgára több mint hatvan éve fényképezi a települést. Néhány franciaországi esztendő (no és a katonai szolgálat, majd a hadifogság) kivételével Palotán élte életét, a Jó Szerencsét Művelődési Központ igazgatójaként ment nyugdíjba. A gyermekként kedvtelésként kezdett fotózást a mai napig folytatja.

Fontos album a Tegnapi panoráma. Leitner képei mellett gyűjtők, közintézmények jóvoltából helyet kaptak benne a századfordulón készült képeslapok, levelezőlapok, zsánerképek. Korosztályok számára újdonság, hogy Palotán volt egy Erzsébet Szálloda, a mai Thuri téren állt a Végh-ház, ahol a hagyomány szerint István öcsésnél vendégeskedve írta Petőfi Sándor Szeget szeggel című versét, a mostani Zrínyi iskola helyén egykor az irgalmas nővérek tanították zárójukban a környék ifjú hölgyeit. Ne keressük a bánya felolvasóhelyiségében a Szent Borbála-relieft, az Árpád utcában a Szent Flórián-szobrot, a megyeház utcai (mai Jókai utca) polgári iskolát sem – már csak a Leitner-fotók őrzik emléküket.

Leitner igazi dokumentátor, a szó legnemesebb értelmében. Nem a szenzációt, a különlegest keresi. Nem hivalkodó, „mell-bevágó” a stílusa. Ám ott volt mindenhol és mindenkor. Egy fiatal, mostanság komoly gondokkal küzdő településnek nagyon is lényeges a múltja, eredete. A népszerű néptanító, Fodor Ödön színjászokora a harmincas évekből ugyanúgy, mint a háború utáni helyreállításához, az élet beindításához a szétbombázott főtéren tartott első népgyűlés, vagy az ötvenes évek, a nagy építkezések kezdete.

Barnított képekkel jelent meg az album, a szerkesztésben *Csiky Iván*, *Tenczer Károly* és *Tol-*

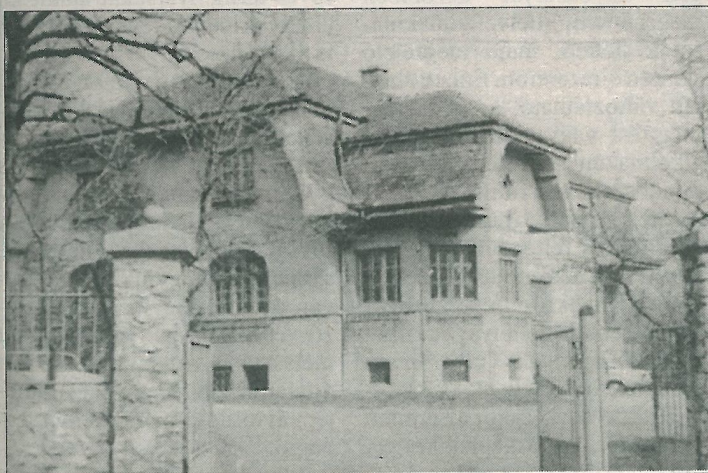

Morocz Miklós festő vezetésével 1952-ben képzőművészeti szabadiskola indult

nic István segített, a nyomdai munka *Lujber Tibort* és kollégáit dicséri. Az alacsony, ötszáz darabos példányszámra a kiadást vállaló önkormányzat szerény anyagi „tehetsége” mondható indokként, pedig ennek az albumnak helye lenne könyvtárakon, iskolákon túl minél több helybéli család otthonában is.

Tavaly ősszel ismét kiadták *dr. Szij Rezső* korszakos értékű (először 1960-ban megjelent) Várpalota-monográfiáját, a városvédő egyesület sorra jelenteti meg helytörténeti tanulmányokkal a Palotai Füzeteket. A helytörténetírással foglalkozók – *Csiky Iván*, *Pacsuné Fodor Sára*, *Tenczer Károly*, *dr. Szij Rezső* (valamennyien a város díszpolgárai) – az idősebb korosztályt képviselik, s a „fiatalok”, mint *Tolonics István* vagy *Úry János* is nyugdíjasok már. Az utánpótlás nem akar jelentkezni. Remélhetőleg a Leitner-fotók meggyőznek néhány fiatalat.

Ármás János

Az Unió Szénbánya Rt. igazgatósági épülete 1924-ben

Hitelbank épült a régi bányaigazgatóság helyén